

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane celoletno . . . 180 K
mesečno 15
za zased. ozemlje . . . 300
za inozemstvo . . . 400

Oglasi za vsak mm višine
stolpca (58 mm) . . . 2 K
mali oglasi do 30 mm
stolpca (58 mm) . . . 1.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/1.

Telefon št. 72.

Upravišтво:

Sodna ulica št. 6.

Telefon št. 36.

Način kr. pošl. ček. urada 11042

Z ognjem in mečem nad Slovence v Trstu.

Trst, 13. sept. Včeraj popoldne ob 4. uri je v cerkvi sv. Antona novega pridigal kaplan Guštin v slovenskem jeziku. Cerkev je bila polna. Naenkrat je vdrla v cerkev skupina mladih ljudi v sklenjenih vrstah, se prerila do oltarja in se že pri tem obnašala glasno in izvivajoče, tako da je vznemirila vse obiskovalce cerkve. Splošna panika je pa nastala, ko sta nenkrat počila dva strela. Vse je prišlo bežati. Strela sta bila oddana na duhovnika, nista ga pa zadela. Duhovnik je zbežal na stopnice, ki vodijo na prižnico, dva fantalini v vojaški uniformi sta ga dohitela in mu napovedala aretacijo. Policija je nato odvedla duhovnika na kvesturo, ga tam zadržala in potem izpustila. Na kvesturi so ga posebno izpraševali, ali je v pridigi napadal Italijo. Napadalec je pustila policija popolnoma v miru.

Tržič ob Soči, 13. sept. V nedeljo pozno zvečer so fašisti z revolverskimi strelji napadli delavce ladjedelnice in enega težko ranili. V Zagradu so oddali okrog 100 streliv in spodili vse prebivalstvo v hiše. Tudi tu so ranili mirno žrtev.

Trst, 13. sept. (Izv.) Položaj v mestu je danes približno normalen. Govori se pa, da se tržaški kovinarji, podpirani od drugih delavskih organizacij, pripravljajo, da te dni po zgledu delavstva v Italiji zasedejo tvornice. Ni še gotovo, ali izbruhne nočjo o polnoči iznova generalna stavka v vsej Italiji, ali pa bo v zadnjem trenutku odpovedana.

Rim, 13. sept. Današnji „Popolo d'Italia“ prinaša članek glavnega urednika Mussolinija, ki pravi, da je

treba v Trentinu in v Julijski Benečiji nastopiti drugače, nego doslej. Članek izjavi: sedanje razmere je zakrivila vlada, ker je iz početka premalo odločno nastopila. Drugi vzrok so bili socialisti, ki so delali vladi ovire; tretji vzrok so Slovenci, ki se energično upirajo vladnim odredbam. To je treba sedaj izpremeniti. Zadnja revolta v Trstu je delo Slovencev! To je revanža za Narodni dom. Zato je treba Trst takoj z vsem ozemljem anektirati in proglašiti iztrebilno vojno proti Slovincem. Slovence je treba iz Trsta izgnati in jih iztrebiti z ognjem in mečem (con fuoco e ferro!). Na ta način hoče članek pokazati zadnje dogodke v taki luči, da bi odvrnil pozornost javnosti od faktičnega položaja.

Trst, 13. sept. Današnji „Lavoratore“ prinaša odprto pismo socialističnega poslanca Passiglia, glavnega urednika tega lista, tržaškemu civilnemu komisarju Mosconiju. V tem odprtem pismu ponavlja Passiglio staro trditev tržaških italijanskih socialistov, češ da so oni boljši Italijani, nego sami nacionalisti, ker združujejo v svojih organizacijah tudi slovenske delavce in jih tako pridobivajo za sporazum in za italijansko kulturo. Na ta način socialisti na miren način poitalijančijo slovensko delavstvo, ki je v mestu domače in ki ga s silo ni mogoče pridobiti za Italijo, nasprotno, ki jih italijanski nacionalizem s svojim terorjem goni na odpor.

Trst, 13. septembra. (Izvirno). Generalna stavka, ki bi se morala pričeti v Trstu o polnoči, je bila odpovedana.

Nevzdržno stanje na Koroškem.

Celovec, 13. septembra. Seja plebiscitne komisije je bila prenešana na jutri 14. t. m. dopoldan.

Ljubljana, 13. septembra. Danes popoldne se je vršila izredna seja deželne vlade, ki se je bavila s plebiscitno situacijo.

Celovec, 13. septembra. Italijani so zadnje dni še ojačali čete na Koroškem. Od Beljaka do Št. Vida stoji

cela italijanska divizija. Nemci si prilajeno šušljajo, da hočejo Italijani nastopiti po odhodu jugoslovanskih čet kot varuhi javnega mira in reda ter na ta način izsiliti ugoden uspeh plebiscita za Avstrijo. Značilno je, da avstrijski listi ne prinašajo nobene besedice o gibanju italijanskih čet in da tudi avstrijska vlada ničesar ne ukrene.

Svečanosti v Sremskih Karlovcih.

Beograd, 13. septembra. (Izvir.). Včeraj je bil v navzočnosti prestolonaslednika regenta Aleksandra in zastopnikov vlade v Sremskih Karlovcih izredno slovesno izvršen akt proglativne ujedinjenja srbsko pravoslavni cerkev v skupno patriarhijo. V svečani dvorani patriarškega dvora je bila prečitana vsem vladikam regentova proklamacija. Navdušenje naroda je bilo veličansko. Prestolonasledniku so bile prirejene viharne ovacije. Regent se je takoj po svečanosti vrnil v Beograd in pozval še zvečer na dvor ministra za vere Pavla Marinkovića, kateremu je izrazil svoje posebno zadovoljstvo in zahvalo za njegov trud in zavzemanje za izvršitev tega zgodovinskega čina. V znak priznanja ga je odlikoval z redom Karadjordjeve zvezde. Na predlog ministra Marinkovića so bili trije metropolitni odlikovani z lentjo Sv. Save, sedem vladik z zvezdo Sv. Save in načelnik ministrstva za vere Rošu z redom Sv. Save III. vrste.

Vlada zahteva pooblastilni zakon.

Beograd, 12. septembra. Vlada je na ministrski seji reševala vprašanja takozvanega ukaz-zakona. Od parlamenta namerava zahtevati generalno pooblastilo v tem znislu, da bi ji sluilo tudi kot pooblaščenje, da sme

sklepati take ukaz-zakone, ki so ji potrebni v prvi vrsti za to, da se prej izdela zakon o delu in redu. Na tej seji se definitivna odločitev še ni prejela.

Protidržavna zarota na Grškem.

Atene, 12. septembra. Listi priobčene poročilo preiskovalnega sodnika v zadevi zarote, ki so jo pripravljali pristasi bivšega kralja Konstantina v Švici, gotovi politiki ter nekaj častnikov starega režima v Grčiji. Atentat na Venizelosa se je sklenil na posvetovanje v St. Moricu pod predsedstvom prince Andreja, brata bivšega kralja oKonstantina. Po atentatu bi moralo pričeti v Atenah revolucijonarno gibanje, ki bi dalo zarotnikom možnost, prisvojiti si s silo vso oblast v deželi. Preiskovalni sodnik predlaga, naj se ta zadeva odstopi sodišču, ker gre za veleizdajo. Obtožili naj bi se zaradi soudeležbe pri zaroti princ Andrej, Theotokis, dr. Streit ter drugi politiki, ki bivajo sedaj v Švici in delujejo v službi bivšega kralja.

Delavski pokret v Italiji.

Milan, 13. septembra. (Izvirno.) Na seji delavskih organizacij je predložil tajnik Splošne delavske zveze resolucijo proti diktaturi proletarijata in proti boljševizemskim tendencam. Resolucija je bila sprejeta z 591.000 proti 409.000 glasovom.

Odobreno je bilo stališče, da se zahteva delavska kontrola v vseh obratih in tvornicah. Ta zahteva je bila predložena skupni konferenci industrijalcev in delavcev. Do sporazuma ni prišlo ter je bila seja odgodena na torek.

Zaroka prestolonasl. Aleksandra.

Beograd, 12. septembra. „Politika“ javlja: V dobro informiranih krogih se zagotavlja, da se je povodom svoje obiske v Parizu, prestolonaslednik regent sestel z rumunsko princesinjo Marijo, drugo hčerko rumunskega kralja. Po naših informacijah bo naš narod kmalu zvedel veselo vest o zaroki svojega mladega vladarja.

Princesinja Marija je druga hči rumunskega kralja Ferdinanda, rojena je 27. decembra 1890. Njena starejša sestra je poročena z bratom grškega kralja. Mati njena, kraljica Marija, je iz angleške kraljevske hiše.

Proslava „neodvisnosti“ Reke.

Reka, 13. septembra. Včeraj se je proslavljala obletnica D' Annunzиеvega prihoda. Pri tej priliki je bila obenem proglašena nova država „Reggenza italiana del Carnero“. Dopoldne se je pričela slavnost s sprevedom od istrske meje. Na čelu spreveda je D' Annunzio jezdil na konju. Razvili so tudi novo reško zastavo poleg stare reške in italijanske zastave. Na slavnosti so velikokrat peli D' Annunzиеvo himno, v kateri so posebno naglašali nastopne vrstice: „Srbi in Hrvati so veliki neprijatelji, od Sušaka odhajajočo bomo prišli do Bakra, zavzeli Dalmacijo in uničili vse Srbe. Vso imovino Hrvatov bomo razdelili, njihove zastave pa pogazili z nogami in sežgali.“ Na slavnost je prišlo mnogo gostov iz Italije; mase domačega ljudstva so bile pasivne. Zvečer je bil velik ples na Adamičevem trgu.

Na straži proti D'Annunziju

Beograd, 12. septembra. Ko je ministrski predsednik prejel poročilo o proklamaciji kvarnerske regenze, je posetil vojnega ministra, s katerim je dolgo konferiral. Še isti dan je dobil poveljnik IV. armijske oblasti v Zagrebu general Vasić obsežna navodila. Naše čete imajo sapoved, da s silo in takoj preprečijo vsak prehod d'Annunzиеvih čet na naše ozemlje.

Apel Jabranskega odbora na vrhovni svet.

Zagreb, 12. septembra. Ob obletnici D' Annunzиеvega vpada na Reko, je odbor Jadranskega zbora, zbran na skupščini zastopnikov po Italijanih zasedenih krajev in članov narodnega predstavništva iz okupiranih krajev, odposlal vrhovnemu svetu mirovne konference v Parizu v roke francoskega ministrskega predsednika Milleranda brzojavko, v kateri med drugim poudarja, da naš narod, kakor do sedaj, vztraja neomahljivo na principu samoodločbe, najodločnejše protestira proti samovoljni proklamaciji D' Annunzиеve italijanske Regenze na Kvarneru ter opozarja, da bo potrpljenje našega naroda kmalu izčrpano, ako bi nas velike zapadne demokracije v tem usodnem trenutku ne zaščitile s pravično rešitvijo jadranskega vprašanja. Obenem je izvršilni odbor Jadranskega zbora poslal brzojavko regentu, narodnemu predstavništvu, predsedniku ministrskega sveta doktor Vesniću in ministru za zunanje zadeve dr. Trumbiću, apelirajoč na nje, da povzdignejo svoj enodušni glas in storijo vse, da se D' Annunzиеva sramota ne razširi še na drugo leto in da se odreši narod iztrebljanju. Hkrati protestira proti proglasitvi italijanske Regenze na Kvarneru.

Obnovitev pogajanj med Italijo in Jugoslavijo.

Beograd, 13. septembra. (Izvir.). Današnji ministrski seji je prisostvoval zunanji minister dr. Ante Trumbić. Vršila se je velika debata o zunanje-političnem položaju in o jadranskem vprašanju. Jutri se vrši ponovno ministrska seja.

Beograd, 13. septembra. (Izvir.). Pogajanja med Jugoslavijo in Italijo se bodo vršila med 20. in 30. t. m.; Kraj pogajanj se še ne imenuje. Jugoslavijo bosta zastopala Trumbić in Pašić.

Aix Les Bains, 12. septembra. Danes sta imela Giolitti in Millerand sestanke, v katerih sta razpravljala o vseh važnih političnih vprašanjih, med drugimi tudi o jadranskem.

Aix Les Bains, 13. septembra. Ministrski predsednik Millerand je po razgovoru z ministrskim predsednikom Giolittijem izjavil novinarjem med drugimi: V jadranskem vprašanju se moramo potruditi, da pregovorimo Italijane in Jugoslovence, da rešijo to vprašanje med seboj v interesu obeh njihovih držav. Giolitti in jaz sva se zedinila tako, da se otvorijo konkretni dogovori, kakor jih zahteva skupni interes. Voljo imamo, da dokažemo edinost obeh narodov z dejanji. Glede ženske konference je Millerand izjavil, da sestanek pred finančno konferenco, ki je določena v Bruslju na dan 24. t. m., ni mogoč.

Uradniško vprašanje pred ministrskim svetom.

Beograd, 13. septembra. Danes se je vršila ministrska seja, na kateri se je razpravljalo o uradniškem vprašanju. Podlaga razprave tvori načrt službene pragmatike, kakršen je bil izdelan v ministrstvu za konstituando. Težkoče dela finančno vprašanje. Minister Protić se ni namreč prav nič pobrigal za potreb-

ni finančni pregled, ki bi omogočil izračunati vsekakor ogromne stroške nove pragmatike. Prevladuje pa mišljenje, da je treba zadevo vsekakor čim prej urediti. Razprava se danes ni končala ter se nadaljuje jutri. Demokratski poslanci so ponovno intervenirali v prilog takojšnji rešitvi uradniškega vprašanja.

Italijanski moritor pred Beogradom.

Beograd, 13. septembra. (Izvir.) Danes je italijanski moritor z razvito zastavo plul po Donavi mimo Beograda v Budimpešto. V Beogradu se ni ustavil. Med prebivalstvom vlada veliko razburjenje, ker se je prvič pojavila na Donavi italijanska vojna zastava. Plovba po Donavi je svobodna kakor plovba po morju.

Pred volitvami.

Beograd, 13. septembra. (Izvir.) Jutri ob 10. uri dop. bo seja državnega odbora. V Beograd so že prišli vsi člani.

Beograd, 13. septembra. (Izvir.) Zborovalni zakon bivše Srbije se raztegne na vso kraljevino. Ukinejo se pa njegove izjemne določbe.

Madžari hočejo kondominij v Bački in Banatu

Beograd, 13. septembra. (Izvir.). Predsednik madžarskega parlamenta Rakovszky je obvestil našega zastopnika v Budimpešti, da želi deputacija madžarskega parlamenta obiskati naše Narodno predstavništvo. Po naročilu vlade je dobil odgovor, naj se madžarski parlament obrne naravnost na naš parlament. Madžarski parlament je nato obvestil našega zastopnika v Budimpešti, da pride že ta petek v Beograd pod vodstvom predsednika budimpeštanskega parlamenta v Beograd deputacija 13 poslancev. Po naročilu je naš zastopnik odgovoril, da Jugoslavija odnosno jugoslovansko Narodno predstavništvo načeloma sicer ne odklanja tega obiska, da pa naj se obisk dogodi, dokler ne bo dan ugoden trenutek. Čuje se, da nameravajo prišli poslanci samo onih madžarskih strank, ki so proti Habsburgovcem in ki bi radi prijateljstvo z nami, zlasti zastopniki stranke malih kmetov. Naši vladni krogi so pa v kljub temu mnenja, da je tak obisk danes še skoraj nemogoč, dokler Madžarska ne ratificira mirovne pogodbe. V beograjskih vladnih krogih so tudi mnenja, da prihaja madžarska delegacija v tej obliki na razgovor o raznih preletih vprašanjih, ki se tičejo mirovne pogodbe, zlasti pa, da želi madžarska vlada kondominij z nami v Bački in Banatu. O takšnih fantastičnih predlogih pa seveda ne moremo razgovarjati.

Rusko-poljska vojna.

Varšava, 13. septembra. (Izvir.) Poljski delegati odpotujejo jutri zjutraj v Gdansk, odkoder jih odpelje angleška torpedovka v Rigo. Prva seja v Rigi bo v soboto 18. t. m. Ruska delegacija je odpotovala v Rigo že 11. t. m.

Carigrad, 13. septembra. Wranglove čete so v provinci Jekaterinoslava ujele boljševiško brigado z generalnim štabom vred.

Pred novo gonjo Italije proti Jugoslaviji.

Rim, 13. septembra. Zunanji minister conte Sforza je dal vsem italijanskim poslanikom navodila, kako se naj v vseh državah izvede časopisna agitacija za Italijo. Vsled tega je pričakovati, novih obrekovanj proti nam v inozemskem časopisu.

Dr. Pavelić proti obrekovalcem ministra Pribičevića

Zagreb, 13. septembra. (Izvir.) V današnji „Rijeci“ priobčuje z ozirom na napade beograjskega „Balkana“ na ministra Pribičevića, ki jih je ponatisnil zagrebski „Hrvat“, dr. Ante Pavelić, bivši podpredsednik Narodnega Veća in vodja Starčevićeve stranke izjavo, da od trenutka, ko je odložil vse časti in funkcije v stranki, nima več nobene ingerence na pisanje „Hrvata“. Obsoja pa z vso odločnostjo to očitno gonjo.

Anglija pred težko krizo.

London, 13. septembra. Kriza, ki preti angleški industriji, postaja čimdalje resnejša. Poleg preteče stavke rudarjev in solidaritetne stavke železničarjev in transportnih delavcev, preti zaradi mezdnih diferenc kriza v bombazni industriji. Govori se že o splošni stavki, ki naj se prične koncem tega tedna najbrž 18. t. m. Razen tega se pripravljata stavka delavcev londonskih elektrarnic, ki se bodo izjavili za solidarne s svojimi tovariši v severni Angliji, ki so izprti. Nadalje se pričakuje stavka poštinih nameščencev.

Dunaj čaka na naš kruh.

Dunaj, 13. septembra. Zaradi pomanjkanja moke in žita se je znizala kvota za moko. Znižanje bo trajalo več tednov, dokler ne pride dovolj iz Jugoslavije.

Demokratska manifestacija v Ljubljani.

Ljubljana, 12. sept.

Danes dopoldne se je vršilo v Ljubljani manifestacijsko zborovanje JDS. Velika dvorana Narodnega doma je bila nabito polna pristavev in somišljenic demokratske stranke.

Shod je vodil kot predsednik ravnatelj Anton Jug, ki je v uvodnem govoru pozdravil poročevalce in vse navzočne ter obrazložil pomen volilne dobe.

Kot prvi je poročal dr. Albert Kramer.

Govornik je uvodoma konstatiral, da je razpis volitev v veliki meri zaslug Demokratske stranke. Pred več nego letom dni so demokrati proglasili takojšnji razpust provizoričnega Narodnega predstavništva in razpis volitev za konstituanto za prvovrstno državno in narodno potrebo. Ko so skupno s socialisti prevzeli vladu, je bil njihov prvi čin predloga o volilnem zakonu. Združena reakcija je preprečila razpravo volilnega zakona v parlamentu in demokrati so v spoznanju, da gre pravica ljudstva pred vsemi, hoteli zakon oktroirati. Njihov zakon ni bil nič slabši od sedanjega, narobe, v mnogem je bil modernější in da je šlo po njihovi volji, bi se bila že spomlad stesala Ustavotvorna skupščina.

Govornik na kratko obrazloži dobre strani sedanjega volilnega reda, proporc, sistem kroglic in garancija za svobodno volitve.

Konstituanta ba reševala vprašanja, ki so merodajna za življenje našega naroda in njegove države. Ze se dvigajo elementi, ki ljudstvo odgojavajo od misli ujedinjenja. S Homca so zagrmeli „proč od Beograda“. Proti vsem razdiralcem pa čvrsto vztrajamo pri ideji državnega jedinstva. Mi hočemo eno državo, enega vladarja, en parlament, eno vrhovno državno oblast. Vse velike zadeve našega naroda se morajo reševati po enakih smernicah. Tu sem spadajo načelna kulturna, gospodarska in socialna vprašanja. Hočemo, da ostane naša šola posest naroda in ne vzgojevališče klerikalne stranke. (Tako je.) Mi hočemo, da brani Srb našo mejo na severu, zato moramo hoteti tudi, da brani naš vojak mejo na jugu. (Splošno pritrdjevanje.) Nočemo, da bi se uveljavilo načelo, da sme Srb sicer stopiti na fronto proti Italiji in na Koroškem, v Ljubljani pa naj ukazuje in vedri Sustersič! Proti takim nakanam se bomo borili vsi napredni elementi z največjo odločnostjo. (Burno odobranje.) Na drugi strani pa seveda nočemo, da bi se morali voziti po vsak potni list v Beograd, smatramo za absurdum, da minister podpisuje orožni list, ne prenesemo, da gre vsaka malenkost v kabinete državnikov in da se neprestano mešajo kompetence. Zahtevamo zdravo razdelitev dekoncentracije državne oblasti in tako samostojnost druge upravne instance, ki bo lahko upoštevala specijalne prilike posameznih pokrajin. Upravičeno je, da dobe pokrajinski predsedniki gotovo moč, nekvarno odgovornosti vrhovni državni oblasti, ki obdrži kontrolo in nadzorstvo ter odločitev v zadnji instanci. (Tako je.) Stremeti moramo za tem, da se uveljavi v vsakem oziru in v občinah, okrajih in pokrajinah ljudska samouprava na široki podlagi. Mi smo torej avtonomisti v zdravem smislu te besede. Smo pa odločno proti taki avtonomiji, katere cilj je le strankarska eksploatacija državne oblasti in odpor proti zmogovitvi ideji narodnega in državnega jedinstva. (Živahno pritrdjevanje.)

Zgodovina prvih dveh let naše države je pokazala pomen zdrave uprave in dobrega uradniškega stanu. Naše ljudstvo še ni dovolj izšolano v državnih poslih, zato se moramo predvsem naslanjati na dober uradniški aparat. Razmere, kakršne vladajo danes, so nevzdržne. Uradnik je vsled materialnih težkoč in nesigurnosti svojega položaja ter iz tega izvirajoče depresije izgubil na starem svojem ugledu ter se ne more s tisto vneto in disciplino posvečati svoji dolžnosti, vsled katere je zlasti pri nas slovel. Uradniško vprašanje je zato eden prvih državnih problemov. Mi zahtevamo, da se materialni in gospodarski položaj uradništva takoj uredi in da se vrne uradništva moralni in v gospodarski neodvisnosti. Za vsako ceno moramo dobiti trezen, zanesljiv in pošten uradniški

aparatus. Protestiramo proti vsakemu zavlačevanju nove službene pragmatike pod katerikoli izgovorom. Pragmatika naj se uveljavi s kraljevim ukazom. (Živahno pritrdjevanje.)

V volilnem boju bo igralo veliko vlogo tudi naše gospodarsko stanje. Od Maribora do Skopja smo složni vsi, da ni zadovoljivo. Zavedati pa se moramo, da se draginja ne da ubiti z naredbami, temveč le z velikopotezno gospodarsko politiko za izboljšanje naše valute. Naše šume, viški naše agrarne produkcije, morajo dvigniti vrednost našega novca, s tem pa tudi pospešiti in dovršiti pocenitev potrebnih predmetov. Nemo goče pa je smoteno delo za dviganje naše valute, če minister železnice neprestano zvišuje tarife za 100 odst. Sikane pri carinskem postopanju in birokratizem preprečujeta zdrav gospodarski promet, in največji škodljivci našega narodnega razvoja so izrodki svobodne trgovine. V skladu z ministrom Kukovcem zahtevamo, da se prisilno odpro v spekulativne svrhe napolnjena skladišča prekupevalcev hrane. Zahtevamo, da se ojači in podpre delovanje protiveržniških uradov, na drugi strani pa da država priskoči pasivnim krajem tudi pozitivno na pomoč, ter jih podpre pri nabavi cenene hrane. Demokratski poslanci so v tem oziru dosegli važen uspeh: pri izvozu pšenice se je predpisala davščina in natura in finančni minister je obljubil, da bo denarno podprl akcije pasivnih pokrajin za nabavo cenene hrane.

V volilni borbi bodo nastopile stranke, ki brezvestno apelirajo na še ne izlečene plemenske in zgodovinske instinkte nepoučene mase. Mi kličemo na boj proti klerikalni stranki, ki hoče nas Slovence odtrgati od skupnega narodnega telesa ter ustvariti iz naših slovenskih pokrajin korpus separatum, ki bi naj tvoril oblast najopasnejše struje v našem narodu — rimskega klerikalizma. (Živahno pritrdjevanje.)

Volilni red favorizira velike stranke in ne da malim skupinam prilike, da bi se uveljavile. Samo velike stranke bodo tudi imele vpliv v parlamentu, pojedini poslanci in male frakcije se bodo porazgubile. Zato je svariti pred vsakim cepljenjem; vsak glas, ki se odcepi od velike stranke, bo v korist le nasprotnikom. Vsak napredni glas, oddan na korist kaki majhni skupini, bi pomenil ojačenje klerikalne stranke. (Glasno pritrdjevanje.)

Jugoslovenska demokratska stranka se bo združila s Hrvati in Srbi v Demokratsko zajednico, ki je delovala v znamenju narodnega jedinstva in bila glavna zastopnica jugoslovanske ideje v državi. Mi Slovenci s stališča posebnih interesov naših krajev in s stališča naših pogledov na državo nismo bili vedno z njo zadovoljni. Menim, da lahko naši južni bratje trdijo isto. Res je pa, da mi Slovenci ne moremo in ne smemo zahtevati, da bi se vsa država prilagodila našim slovenskim razmeram. Jugoslavija je država kmetov. Ona bo v bodočnosti vodila agrarno politiko, o tem se ne varajmo. Zato je edino pametno, da iščemo agrarno neproduktivni sloji kompromis z interesi jugoslovanskega kmeta. Kompromisna pot je bila naša taktika v Beogradu in v Demokratski zajednici. Nekaj smo dosegli, v mnogih stvareh smo podlegli. Pozabiti pa ne smemo trdne zaščite, ki jo ima jugoslovenska napredna misel v Demokratski zajednici. Mi slovenski naprednjaki, ki smo se toliko let borili takorekoč na mrtvi straži, smo danes močni, ker nismo več sami. Demokratska zajednica je tudi najjačja zaslomba napredka in kulture na Slovenskem. Kategorični imperativ naše napredne politike je skupnost s somišljeniki iz hrvatskega in srbskega dela našega naroda. (Živahno pritrdjevanje.)

Demokratska zajednica bo šla v boj kot velika organizacija, kateri je odkazano še veliko delo v naši državi. Sami sebi bi škodovali, če bi se postavili na stran in razvili svoje ozkosrčne samoslovenske zastave. Gre za borbo in za zmago velike stranke in za zmago jugoslovanske misli. (Tako je.)

Mi hočemo, da bodi jugoslovenska politika poštena. Obžalujemo metode klerikalne stranke, ki na eni strani v Beogradu odobrava prora-

čun, na Slovenskem pa ga kropi z ognjem in žveplom. Mi ne razumemo, kako more hrvatski ban biti voditelj stranke „hrvatske neodvisnosti“, če pa pride sila do vrhunca, brzojaviti v Beograd: „rotim Vas, pošljite vojaštvo!“ (Smeh.) Ne razumemo, kako se more v naši državi širiti tajna agitacija proti žigosanju živine, na drugi strani pa se kliče na boj proti Italiji. Če ne damo vojaštvu niti možnosti, da zapiše, kar bi mu bilo potrebno, da uspešno nastopi proti sovražniku, potem tudi ne smemo zahtevati pripravljenosti naše armade za obrambo naših pravic. (Tako je.) Ne razumemo, da se zažene krik, če mora slovenski vojak tudi v Albanijo. Kdor hoče, da nastopijo na Koroškem Srbi, kdor brzojavlja po pošti v Beograd, če je v stiski na severu, ta nima pravice protestirati, da branijo slovenski vojniki našo domovino na jugu. Koroška, reška, jadranska in albanska zadeva so deli enega in istega problema, v katerem ima svoje prste Italija. Če naš vojak sproži svojo puško v Debru, je počila v Postojni! (Tako je.) V boj torej proti nepoštenim geslom!

Mi Slovenci imamo še osobiti vzrok, da z vso odločnostjo povzdignemo svoj klic na boj proti vsem nazadnjaškim silam. Naša usoda je v posebni meri odvisna od tega, kakšna bo Jugoslavija. Le ako bo jedinstvena država, bo čvrsta na znotraj in jaka na zunaj mogla izvršiti svoje historične naloge. Zato pozivljam vse napredne elemente k smotrenemu delu in boju. Delo za demokratski uspeh je delo za velika načela narodnega in državnega jedinstva. Zmagati mora misel, ki je krepila naš narod v najtežjih časih, misel, ki je spremljala Srbe, ko so prodirali s solunske fronte, misel narodnega jedinstva in jugoslovenske svobode.

Dolgotrajno ploskanje je odobrilo izvajanja prvega govornika, katere mu se je predsednik shoda, ravnatelj Jug, v toplih besedah zahvalil ter podal besedo drugemu govorniku, ljubljanskemu podžupanu.

dr. Karlu Trillerju.

Dr. Triller je uvodoma poudarjal, da ne spada med optimiste. Prvi dve leti naše nove zgodovine sta prinesli mnogo razočaranj. Marsikomu so kruti politični boji danes, ko se borimo za naše meje nerazumljivi in ne gre mu v glavo naša gospodarska razdrapanost. Narodno blagostanje pa je predpogoj vsakega uspešnega dela za trdno gospodarsko zgradbo. Stoji dejstvo, da moramo v naši državi, v agrarni Jugoslaviji, ki ima žita v izobilju, plačevati najdražji kruh.

Alfa in omega vsega našega stremjenja je enotna in nerazdeljena država. (Tako je.) Smo pa proti upravnemu in gospodarskemu centralizmu. V tem se razlikujemo od SLS, ki hoče politično avtonomijo in zastopa enostranski gospodarski program. Slovenski kmet pa je po večini tudi sam konsument! Naša naloga je zastopati stališče konsumenta in s tega stališča je govornik proti svobodni trgovini. Francija, Italija, Nemčija, Avstrija — vse imajo še vezano trgovino. Svobodna trgovina odpira vrata oduštvu in pospešuje draginjo. Lani je stala pšenica pri nas K 1:30, letos plačamo 8 K, akoravno je žetev obilna in je 15.000 vagonov dovoljenih za izvoz! Od teh visokih cen pa nima dobička kmet, temveč tiste velike nakupne organizacije, ki so lani nakupile pšenico po nizkih cenah ter jo letos po roparskih prodajajo.

Govornik razpravlja nato o podražitvi premoga, ki jo je klerikalna deželna vlada utemeljevala s stališča svobodne trgovine. Podražitev premoga pomeni podražitev vseh življenjskih potrebščin, prometa in spodvezanje industrije, je torej za nas posebno usodna. Klerikalna vlada pa je rekla, da je desinteresirana v vprašanju premoga! Dovolila je trboveljski družbi podražitev premoga, češ da ne more ničesar ukreniti, če bi ta družba hotela podražiti to gorivo tudi na 1000 K za tona! Naredba od 18. marca 1919, na katero se sklicuje dež. vlada, te njene trditve v prav nobenem oziru ne upravičuje. Ministrstvo je pooblašeno, da vsak trenutek lahko vsak predmet izvzame iz svobodne trgovine. Resnica pa je tudi, da premog ni bil nikdar predmet svobodne trgovine in da je še danes kontingentiran. Če bi bila pokrajinska vlada imela kaj zmisla za naše potrebe, bi bila zahtevala od Beograda, da

sprejme med izvzete predmete tudi premog, in danes bi imel črni demant za 200 K nižjo ceno, kakor jo plačujemo. Toda še v drugem oziru je postopanje vlade v premogovnem vprašanju vir gorja, zlasti za naše mesto. Mestni vodovod, elektrarna in plinarna potrebujejo na leto 1200 vagonov premoga. Pri današnjih cenah pomeni to dva in pol milijona kron več izdatkov na leto in mestna uprava bo prisiljena podražiti vodo in luč! Deželna vlada se je branila iz lažjo, da je na Češkoslovaškem bila cena premoga takrat 523 kron. Bila pa je 200 do 250 K! (Čujte!) Sedaj čujemo, da hoče deželna vlada izročiti Trboveljski družbi še monopol za uvoz tujega premoga. Če ima ljubljanski konsument kaj zmisla za svoj gospodarski obstoj, bo premog zadostoval kot argument proti SLS v našem mestu.

V nadaljnjih izvajanjih svari govornik meščanske malkontente pred komunizmom. Dogodki dokazujejo, da komunistični režim ne pozna nobene milosti za srednji stan in da v njem ni mesta za zlasti ne za duševne delavce. Očitajo nam, da smo stranka kapitalistov, ko vendar stoji dejstvo, da je slovenski kapital siromakšno dete in v času ko klerikalci in socialni demokratje pridno snujejo banke!

Gospodarsko stanje, v katerem se nahaja Slovenija, narekuje, da se zberemo pod okriljem demokratske stranke, ki odklanja boj stanov, odklanja razredni boj in hoče biti zastopnica vsega delavnega prebivalstva.

Odločen boj velja klerikalcem tudi iz kulturnih ozirov. Stranka s tako predvojno in medvojno preteklostjo kakor jo ima SLS, ne bi smela niti en dan več igrati vloge v našem narodu! (Burno pritrdjevanje.) Stranka, ki se zadržuje v najsvežje v našem narodu, v naše sokolstvo, mora na tla! (Ponovno viharno pritrdjevanje.) Stranka, ki nima srca za potrebe mestnega konsumenta, v Ljubljani ne sme dobiti nobenega zavednega glasu! Govornik končuje svoja izvajanja s pozivom na boj proti korupciji in gospodarski razdrapanosti. Zadnji jugoslovanski volilec mora pomagati, da zažgemo kupe gospodarske in strankarske korupcije, da rešimo Jugoslavijo. (Živahno odobranje in ploskanje.)

Končno je predložil izmed občinstva g. Lev Franke resolucijo, ki se glasi:

Pristaši JDS, zbrani na manifestacijskem zborovanju dne 12. t. m. v Narodnem domu v Ljubljani, z zadovoljstvom jemljejo na znanje, da so končno vendarle razpisane volitve v konstituanto. Pri tem zadoščenjem ugotavljajo, da se je to zgodilo le vsled posebnega prizadevanja demokratske zajednice. Ker je mogoče ustvariti neokrnjeno državo, jo konsolidirati in utrditi le v enotni in edinstveni Jugoslaviji z enotno zakonodajo, a decentralizirano upravo, zato kličejo vse napredne elemente na boj proti plemenskim, kulturnim in gospodarskim separatizmom in jih pozivajo, da nastopijo v predstojeci borbi enotno in strnjeno.

Resolucija je bila soglasno sprejeta, na kar je predsednik Jug zaključil lepo uspehi shod.

Število poslancev in volilcev za konstituanto.

Volilni zakon za ustavotvorno skupščino deli vso Jugoslavijo na 57 volilnih okrožij. Državni odbor v Beogradu bo določil, koliko poslancev bodo posamezna volilna okrožja volila. Volilni zakon postavlja le splošno načelo, da pride na vsakih 30.000 prebivalcev v vsakem volilnem okrožju po en poslanec; če pa je preostanek pri tej volitvi večji od 17.000 prebivalcev (po ljudskem štetju iz leta 1910.), tedaj dabi dobično okrožje še enega poslanca.

Domače vesti.

Ljubljana, 13. septembra.

* Župan dr. Tavčar je zaradi še obstoječe bolezni zaprosil za podaljšanje dopusta do 15. novembra.

* Poverjenik dr. Ravnihar je popolnoma okreval. Prihodnji teden prevzame vodstvo poverjenišva za socialno politiko.

* Agrarna direkcija v Ljubljani. Kakor javlja „Epoha“, podpisan je ukaz, s katerim so imenovani pri agrarni direkciji v Ljubljani: Za direktorja dr. Friderik Lukan, za inšpektorja prvega razreda Viljem Putik, za inš-

Po skrbno sestavljenih številkah, ki jih prinaša dr. Jože Rus v svoji ravnokar izdani knjižici: Glavni statistički podatki o državi Srba, Hrvata i Slovenaca (Učiteljska Tiskarna, Ljubljana 1920. Cena brez poštne 12 kron), bi bilo število poslancev razdeljeno tako-le:

Severna Srbija: Mesto Beograd 6 poslancev. Okrožja: užičko 5, podrinsko 8, valjevsko 5, beogradsko 5, smederevsko 5, kragujevačko 6, moravsko 7, požarevačko 9, krajinsko 4, timoško 5, pirotsko 4, nisko 7, vranjsko 8, topličko 4, kruševačko 6, rudničko 3, čačansko 5 poslancev. Skupaj 102 poslancev.

Južna Srbija: prijepoljski, pljevaljski, bijelopoljski in beranski okrog skupaj 4, zvečanski in raški skupaj 5, metohijski 3, prizrenski 4, kosovski 6, kumanovski 5, skopski 5, tetovski 5, bregalnički 3, tikveški 5, Strumica 4, bitoljski 8, ohridski 3 poslancev. Vsega 55 poslancev.

Črna Gora tvori eno okrožje in voli 8 poslancev.

Vojvodina ima 5 okrožij: Subotica 8, Sombor z Baranjo 9, Novi Sad 8, Vel. Kikinda in Vel. Bečkerek 10, Pančevo in Bela Crkva 9 poslancev. Torej vsega skupaj 44 poslancev.

Bosna in Hercegovina. Okrožja: sarajevsko 10, tuzlansko 14, banja-luško 13, bihačko 8, travniško 9, mostarsko 9 poslancev. Vsega 63 poslancev.

Dalmacija ima dva volilna okrožja. Prvo tvorijo sodne oblasti Kotor, Dubrovnik in Split s 13 poslanci, drugo pa Šibenik in Zadar z 8 poslanci, skupaj 21 poslancev. Toda velik del dežele na severu ječi pod italijansko okupacijo, pa bo težko še pred volitvami odrešen. Na Dalmacijo do demarkacijske linije odpade komaj 11 poslancev, za ostale kraje se bodo vršile volitve pozneje.

Hrvatska. Mesto Zagreb 5, županije: Lika-Krbava 7, Modruš-Reka 8 (z Istro do Lloyd Georgeove linije 2 več), Zagreb 17, Varaždin z Medimurjem 13, Belovar-Križevci 11, Požega 9, Virovitica 9, Srem 14 poslancev. Vsega 93 poslancev.

Slovenija obsega troje okrožij. Ljubljana voli zase 4 poslance. Ostalo Kranjsko do demarkacijske črte in okraj Borovlje dobi 15 poslancev, štajerska Slovenija z velikovskim okrajem in Prekmurjem pa bo volila 21 poslancev, skupaj torej 40 poslancev. Če bi medtem obveljala Wilsonova linija za našo državno mejo, dobimo dva mandata več.

V celem voliti torej Srbija 157, Črna gora 8, Vojvodina 44, Bosna 63, Dalmacija 11, Hrvatska 93 in Slovenija 40 poslancev. Ob današnjem stanju naše meje proti Italiji moremo torej računati, da bo dne 28. novembra t. l. voljeni v vsej državi Srbov, Hrvatov in Slovencev vsega skupaj 416 poslancev v Ustavotvorno skupščino.

Število volilcev za konstituanto smemo računati na debelo na 20% od celokupnega prebivalstva iz leta 1910. Ako vzamemo za podlago „Glavne statističke podatke“ od doktorja Jožefa Rusa in seveda približno odračunamo one polnoletne moške drugiti narodnosti, ki jim volilna pravica ni priznana, dobimo za posamezne dežele sledeče približne in zaokrožene številk: Severna Srbija 580.000, Južna Srbija 300.000, Črna gora 45.000, Vojvodina 130.000, Bosna 380.000, Dalmacija (do demarkacijske črte) 70.000, Hrvatska 540.000, Slovenija 200.000 volilcev. V vsej državi bo torej imelo volilno pravico kakih 2.245.000 moških.

Važen popravek.

Službene Novine od 9. septembra objavljajo, da je bil pogrešno tiskan kot datum ukaza o razpisu volitev 3. september. Pravilno je 7. septemb.

Roki teko torej od 7. septembra in imeniki morajo biti gotovi do 25. septembra. Kandidatne liste se vložijo med 11. in 21. novembrom. Volitve so 28. novembra.

* Češkoslov. prometna komisija v Mariboru. V Mariboru se je mudila v soboto in nedeljo češkoslovaška prometna komisija pod vodstvom ministerijalnega svetnika dr. Lankaša. Komisija študira naše prometne in

Iz zgodovine jugosl. dobrovoljcev.

(Referat na manifestacijskem zborovanju društva jugoslovanskih dobrovoljcev v Ljubljani.)

(Konec.)

Kaj je storila v teh krvavih bojih dobrovoljska divizija, naj govori žalostna statistika. Od 20.000 mož, ki so odšli iz Osebe na bojni polje, se je vrnilo le 2400 borcev!

Ostanki divizije so odšli v Odeso, kjer se je med tem časom formirala že 2. divizija in obe sta tvorili korpus Srbov, Hrvatov in Slovencev v Rusiji pod poveljstvom generala Živkovića.

Za časa bojev v Dobrudži se je pojavila ona nesrečna prisilna mobilizacija Jugoslovancev, ki je imela za posledico takozvani desidentski pokret. Ne bom na tem mestu razpravljati obširno o tem pokretu, konstatirati moram, da je ta pokret izšlo politiziranje, ko se je v vojsko prinesla politika, ki je oslabil našo moč in dovedla do dejstva, da je leta 1917. nad 16.000 dobrovoljcev izstopilo iz korpusa in po veliki večini stopilo v rusko vojsko ali pa formiralo samostojne jugoslovanske bataljone. Desidentski pokret pa ima svojo zaslugo v tem, da se je še bolj izkristalizirala ideja jugoslovanstva, ki je pozneje v krfski deklaraciji zmagovito pridrlo v svet. Zato so se takrat tudi mnogi desidenti vrnili v korpus.

Takrat se je pokazalo tudi, da ni bilo umestno, da se je zadrževal dobrovoljski korpus v Rusiji in da ni takoj odšel na srbsko fronto, zato se je sedaj začelo resno misliti na transporte in v januarju 1917. leta je poslala en bataljon I. divizije, ki je

šel preko Anglije in Francije v Solun. Boljševiška revolucija je sprejela transport ostalih divizij in jih zadržala do oktobra in decembra, ko se je po velikih težavah posrečilo izdejskovati odhod na Solun. II. divizija in 1. brigada I. divizije sta potovali preko Severnega morja, Anglije in Francije, 2. brigada pa preko Sibirije, Vladivostoka, Japonske, Indije čez Sueški prekop v Solun. Iz teh divizij se je formirala na solunski fronti jugoslovanska divizija, ki je tudi v ofenzivi leta 1918. dokazala trdno voljo in odločnost v boju za ideale, ki so nas zbirali v vrste dobrovoljcev.

Koliko je bilo vseh dobrovoljcev, ki so se bojevali na raznih frontah, je skoraj nemogoče konstatirati, ker so bili tako raztreseni, da je bilo nemogoče zbrati potrebne podatke, konstatirati je bilo samo mogoče, da so jugoslovanski dobrovoljci tvorili 60 odstotkov srbske vojske na solunski fronti.

To naj bi bil le kratak obris dobrovoljskega pokreta, ker zgodovino dobrovoljstva podatki, bo naloga vseh dobrovoljskih organizacij v Jugoslaviji.

Iz vseh strani sveta smo se zbrali dobrovoljci pod zastavo našega narodnega ujedinjenja, prestali smo mnogo v tujini, mnogo gorkih razočaranj smo doživeli po svoji vrnitvi v domovino, ali ostali smo zvesti svoji prisegi — ujedinjenju in svobodi. V borbi nas je utrnilo življenje, a to svojo borbo hočemo povedi do kraja! Kakor smo izvršili svojo narodno dolžnost v preteklih dnevih, tako smo vedno pripravljeni nadaljevati borbo, ko nas pokliče domovina!

S ponosom gledamo danes jugoslovanski dobrovoljci na svoje delo — na svobodo in ujedinjenje Jugoslavije, za bridkostjo se spominjamo onih, ki so žrtvovali svoje življenje,

a v bodočnost nas vodi ljubezen do skupne domovine!

In ta naša ljubezen naj bo porok boljših dni, svaričen vzgled onim, ki nas ogrožajo, ker slovenski dobrovoljci bodo znali vedno braniti to, kar so ustvarili s svojo krvjo!

Začetek šol.

s Dijaška kuhinja Domovina se otvori v ponedeljek 20. septembra. Prosilci se vpisujejo v prostorih „Domovine“ na Dunajski cesti v četrtek 16. in v petek 17. od 2 do 3 ure popoldne v spremstvu starišev ali njihovih namestnikov.

š Pričetek šolskega leta 1920/21 na mestnih otroških vrtcih. Na mestnih otroških vrtcih na Zaloški cesti št. 1 in pa v Cerkveni ulici št. 21 prične se šolsko leto 1920/21 v petek dne 17. septembra 1920. Dne 16. septembra se pa vrši dopoldne od devetih do dvanajstih v šolskih prostorih vpisovanje.

š Preuredba šolskih okolišev II. in IV. mestne deške ljudske šole v Ljubljani. Ker je mest, ki veže Opekarsko cesto s Prulami, izročen javnemu prometu se s šolskim letom 1920/21 preuredita okoliša II. in IV. mestne deške ljudske šole tako-le: Učenci, ki stannjejo v Rožni ulici, Sv. Florijana ulici, Ulici na Grad, Osojni poti, Trajski planoti in na ozemlju severozapadno od teh ulic, v kolikor je to ozemlje pripadalo doslej IV. mestni deški ljudski šoli, bodo odslej pripadali II. mestni deški ljudski šoli. Učenci, ki stannjejo na Cesti v mestni log, Pred konjušnico, v Konjušni ulici, Razpotni ulici, Trnovskem pristanu in pa na ozemlju, ležečem jugovzhodno od teh ulic, ki je doslej pripadalo II. mestni deški ljudski šoli, se vsota z letošnjim šolskim letom 1920/21 pričeneš na IV. mestno deško ljudsko šolo.

š Zasebni učni zavod Legat v Mariboru naznanja, da začnejo novi tečaj dne 4. oktobra t. l. Glavni tečaji trajajo 6 mesecev. Za učence z višjo šolsko izobrazbo je urejen razen tega posebni tečaj, ki traja samo 4 mesece. V zavodu se poučuje slovenska stenografija, nemška stenografija, strojeopisje, slovenska korespondenca, nemška korespondenca, navadno računstvo, trgovsko računstvo, knjigovodstvo, slovenski jezik za začetnike, lepopisje, cirilica in obrtno risanje. Udeleženci tečajev lahko obiskujejo predmete, katere sami želijo. Priporoča se pa, posejati celoten tečaj, da se pridobi vsestranska strokovna izobrazba. Pouku za strojeopisje je 20 pisalnih strojev na razpolago. Poučuje se po 10prstnem stavku. Obširni prospekt brezplačno. Zasebni učni zavod Legat v Mariboru, Vetrinjska ulica 11. I. nadst. Vpisovanja in pojasnila vsak dan od 11. do 12. ure. Ravnateljstvo posreduje na željo za zunanje gojence stannjeja. Tozadevno se je treba pravočasno obrniti na ravnateljstvo.

Prosveča.

— II. komorni večer godalnega kvarteta Zika, 20. t. m. v Unionu. Vstopnice za to izredno zanimivo, velik umetniški užitek obetajočo glasbeno prireditev so že na prodaj v Dolenčevi trafiki v Prašernovi ulici.

— Nar. divadlo v Pragi ima na letošnjem repertoarju tudi Cankarjevo dramo „Hlapci“.

— „Archiv für slavische Philologie“ je prenehal izhajati. Založništvo Weidmann naznanja na koncu zadnjega zvezka, da bo „Archiv“ prenehal in da bo po čakan boljših časov, ki ga bodo zopet oživili. „Archiv“ pomeni pravi zaklad za slov. filologijo. Izhajal je od leta 1874. V njem počiva temeljno delo našega Jaga. Kaj sedaj? Kdo naj nadomesti ta časopis za slavistiko? V Parizu izhaja „Revue slave“, ki pa daleko ne dosega „Archiva“. Tudi poizkus izdati deški časopis za vso slavistiko se ni obnesel. Ruska slavistika je začasno uničena. M. Weigart premišlja o tem v „Narodnih Listih“ in treba bo premišljati povsod, kako nadomestiti izgubo, ki bo nastala vsled „Archiva“. Ali bomo poslej rabili nemški „Archiv“ za slavistiko, ali si bomo ustvarili slovenskega ruskega — to je vprašanje dobe in — bodočnosti.

Po svetu.

× Konec barometra. Ljudje so doslej trdno verjeli, da jim barometer zamore odkriti tajnost, kakšno bo vreme naslednjega dne, bode-li sijalo solnce ali pa bo deževalo. A ravno letos smo v tem oziru doživeli mnogo razočaranja. Da se v teh slabih časih prihranijo ljudem vsaj taka razočaranja, izdal je angleški meteorološki institut opomin, naj se barometru pri presoji vremena ne pripisuje preveč verjetnosti. „Mi ne moremo — pravi ta opomin — določiti vremena, če posebno vrste vremena spravljamo v zvezo s posebnimi pojavi zračnega pritiska. Sklepanje, da pri tej ali oni višini nastopi lepo, premenljivo ali slabo vreme, se z znanostjo ne morejo podkrepiti. Prej se je predpostavljalo, da je vlažen zrak težji kakor suh in da se vsled tega zračni pritisk more dognati po stanju barometra. A moderna meteorologija pripisuje premembe v zračnem pritisku uplivanju vetra, gibanju zemlje in odporu zemeljske površine in trdi se, da so odnosi v zračnem pritisku v zvezi tudi z doslej že malo preizkušenimi elektromagnetičnimi pojavi.“ S tem napredkom znanosti izgubi siromašni barometer svoj nimbus in kmalu ga bomo vrgli med staro šaro.

× Mesto, ki se pogreza. Mesto Corinto v centralnoameriški republiki Nicaragua se pogreza. Morje polagoma poplavlja mesto. Med prebivalstvom vlada velika panika, vse beži prestrašeno iz mesta. Pod zemljo se čuje neprestano bobnenje. Morska voda ima ob kraju 50 stopinj vročine.

Lastnik in izdajatelj

Konzorcij „Jutra“.

Odgovorni urednik Vit. F. Jelenc.

Iz upravnistva „Jutra“.

Propagandni oddelček: Prosimo, da nam zaupniki in prijatelji dnevnika „Jutra“ čim prej pošljejo naslove vseh onih oseb, od katerih je pričakovati, da se naroče na naš list. Dnevnik „Jutra“ si je pridobil že v začetku svojega obstoja mnogo priznanja in pohvale, kar pričajo številne izjave, ki nam dohajajo. Zlasti ugaja občinstvu gospodarski del našega lista. Vljudo vabimo vse napredne pristaje, da gredo pri gisciji za razširjanje „Jutra“ po vseh večjih krajih marljivo na delo.

Organizacijski oddelček: Nekaj krajev je še, kjer treba intenzivnega in sistematičnega dela, da se vpelje „Jutra“, kakor za luži ta najnovejši in najboljši slovenski dnevnik. Pozivljemo vse one, ki imajo veselje in voljo do takega posla, da se javijo v upravništvo „Jutra“ (organizacijski oddelček), Sodna ulica št. 6. Kjer še ni take institucije ali kjer ne posluje zadovoljivo, naj se to javi temu oddelku.

Oglednikom! Osebe, ki so prejele na ogled naš list, naj ga pazljivo prečitajo. Komur ugaja, naj se odloči in naroči nanj, ne bo mu žal. Na razpolago ima poštno položnico, katero naj izpolni in odda na pošto. Stori naj to čim prej, da se mu pošiljanje lista ne ustavi.

Mali oglasi.

Naobražen notranjski mladenič, v cvetu mladosti, išče primerne madenke, ki bi imela veselje se z njim kratkočasiti s korespondenco, povodom bližajočih se mrzlih jesenskih dni. Cenjene ponudbe na poštoležeče Cerknico, pod „Kraška burja“. 129 7—1

Klobuki in modno blago za moške se dobi po primerni ceni v trgovini: J. Kunovar, Stari trg 10. 39 8—5

Med (strd) najfinjši, trčan, se proda. Večja množina po 50 kron kilogram. Vekoslav Bratina, čebelar, Križevci pri Ljutomeru. 117 5—2

Štedilnik, pripraven, se zaradi pomanj kapja prostora proda. Več se zve v upravništvo „Jutra“. 32 5

Po zelo znižani ceni nova dvokolesa, plašol, oeni nova dvokolesa, zračnice, šivalni stroji in vsakovrstni deli, karbidne svetilke, gorilci itd. Sprejmejo se v popravilo dvokolesa in razni stroji pri BATJELU, Ljubljana, Stari trg št. 28. 67 10—7

Urna in zanesljiva ženska, ki se v Ljubljani dobro spozna, dobi lep postranski zaluzek. Zglašaj naj se v upravništvo „Jutra“.

Hrvatski Drvotržac, je listni stručni list u Jugoslaviji. Izlazi svakog 1., 10. i 20. u meseccu. Suradjuju naši prvi stručnjaci. Pret-pata godišnje K 120— ili 30 Dinara. Adre-sar industrije drva. Cijena K 20— ili 5 Dinara. Zagreb, Strossmayerjova ulica br. 6. 101 10—6

Večja množina ovojnege papirja se proda po ugodni ceni. Naslov se izve v upravi „Jutra“, Sodna ulica št. 6.

Arhitekt in stavbenik Viljem Treo

stavbeno podjetje 13—4
Ljubljana, Gosposvetska c. 10.

Več kolporterjev sprejme takoj uprava „Jutra“, Sodna ulica št. 6.

Prazni zaboji naprodaj v Delniški tiskarni d. d. v Ljubljani.

Amerikansko strojno olje

Olje, lahko, za vretena;
olje za transmisije;
olje, strojno za poljedelske stroje;
olje, strojno za težke stroje;
olje za avtomobile, lahko;
olje , izredno težko;
olje za cilindre;
olje proti prahu. 57 104—7

Glavna zaloga:
Medić, Rakovec & Zankl, d. z o. z.
prej A. Zankl novi sinovi.

„JADRAN“ d. z o. z.

Ljubljana, Dunajska cesta št. 9

ima v skladišču in oddaja po najnižjih cenah:

Pšenično in koruzno moko, koruzni zdrob, pšenico in koruzo v zrnju, oves, koruzo za krmo.

Sladkor, amerianski rjavi v vrečah in beli češki v kockah, kavo, olje, sir, sol, riž, vžigalice, milo.

21 104—7

Za ustanovitev

trgovske družbe z izredno ugodno podlago se išče več družabnikov.

Dopise se prosi pod „Diskrecija“ na anonarno ekspedicijsko Al. Matetič, Ljubljana, Kongresni trg 3. 130

Došlo je fino angleško blago!

Najfinejše obleke, povrtniko, jakete, angleške raglane za gospode, kostume in plašče po najnovejši modi izdeluje

181 **F. Potočnik, Ljubljana,** 3—1
Pozor! **Pozor!**

I. nadstropje. Šelenburgova ulica št. 6. I. nadstropje.

Posebna delavnica za obračanje in moderniziranje oblek.

Strankam, ki prinesejo same blago, ista postrežba in garancija.

Gospodinjstva šola v internatu „MLADIKA“ v Ptuj.

Šola daje gospodinjstvo in splošno izobrazbo. Pouk traja eno leto. — Vpisovanje v soboto dne 18. septembra od 10. do 12. ure. Pojasnila daje vodstvo „Mladike“ v Ptuj (Slovenija).

Mestni magistrat Ptuj, dne 10. septembra 1920.

Vladni komisar: Dr. M. Senčar a. r.

J. SANDRIN, LJUBLJANA, Mestni trg št. 6, vhod skozi vežo na levo.

Velika zaloga vsakovrstnega usnja, kož, podplatov, gonilnih jermenov in sedlarskega usnja na debelo. 132 8—1

Za 50letnico Jenkove smrti je priredila Tiskovna zadruga III. izdajo 65 7

Simon Jenkovih pesmi,

ki jih je nanovo uredil dr. Joža Glonar. Knjiga velja broš. 10 K, vez. 15 K, po pošti pripor. K 180 več. Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica št. 6.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani

Ustanovljena leta 1881.

obrestuje hranilne vloge po čistih:

3%

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za svoje vložnike.

Kredit vseh vrst.

Hranilne vloge K 70.000.000.

Takoči račun.

11 5

Natisnila Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani.